

PERSPEKTÍVY CESTOVNÉHO RUCHU

ROZHOVOR SO ŠTÁTNOU TAJOMNÍČKOU MINISTERSTVA DOPRAVY
A VÝSTAVBY SR **KATARÍNOU BRUNCKOVOU**

Cestovný ruch v gescii štátnej tajomníčky MDV SR JUDr. Kataríny Brunckovej, PhD. Ako vníma cestovný ruch a jeho podiel na ekonomike SR? Koronakríza postihla nás všetkých – občanov, ale i štátnu správu. Aké kroky sa podnikli na zmiernenie dosahov, a sú postačujúce? Novela zákona o podpore cestovného ruchu, vytváranie synergii s organizáciami cestovného ruchu, vznik Slovakia Travel, to sú všetko nástroje, ako podporiť a znovu naštartovať tento strategický sektor.

Blíži sa záver roka. Ako ste spokojná s plnením cieľov v sektore cestovného ruchu?

Tento rok môžeme nazvať rokom hektickým, už len z toho dôvodu, že tvorba novej schémy štátnej pomoci, ako aj nové výzvy schémy de minimis nám zabrali veľa času, a pritom k vyplácaniu mohlo dôjsť vždy až spätne. Vynaložili sme obrovské úsilie, aby sme uspokojili čo najskôr tisíce žiadateľov. Toto považujem za kľúčové úlohy uplynulého obdobia. Samozrejme, absolvovali sme stovky rokovaní, kde sme sa usilovali vyhovieť požiadavkám kladeným na ministerstvo. Snažili sme sa čo najintenzívnejšie komunikovať s vonkajším prostredím. Nakoniec aj celá sféra cestovného ruchu oceňuje, že došlo k zmene v prístupe k vonkajšiemu prostrediu. Považujeme za samozrejme, že chránime sektor cestovného ruchu komplexne, a tomu sme prispôbili aj naše úsilie a komunikovali sme podmienky podnikania v tomto sektore aj s inými rezortmi, ako napríklad Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Úrad verejného zdravotníctva SR či Ministerstvo zdravotníctva SR.

Boli tieto schémy pomoci jedinou aktivitou v sektore v priebehu roka?

Samozrejme, že schémy pomoci boli dôležité, avšak nie výlučne. Vo vyhlásení vlády bola jedna z kľúčových úloh, ktorú sme naplnili, a to založenie rozpočtovej organizácie Slovakia Travel. Vznikla 1. apríla a ihneď rovnými nohami skočila do príprav hlavnej letnej turistickej sezóny. Prvou úlohou, ktorú riešila, boli letné sezónne vlaky, ktoré zároveň aj financovala. Dnes môžeme spokojne povedať, že išlo o úspešný projekt pre Slovensko. Slováci si pomaly zvykajú na vlaky, o čom svedčí aj ich návštevnosť. Taktiež boli úspešne pridružené organizované vlaky zo samosprávnych krajov. Veď si predstavte, že len v Banskobystrickom kraji prepravili takmer o 900 záujemcov v tomto roku viac, čo je v porovnaní s minulými 40 % medziročný nárast. V tejto aktivite hodláme aktívne pokračovať aj v nasledujúcom období.

Programové vyhlásenie vlády je ale v oblasti cestovného ruchu oveľa rozsiahlejšie, nemyslíte, pani štátna tajomníčka?

Je to tak. Ak by sme porovnali programové vyhlásenia predchádzajúcich troch vládnych období, tak táto vláda má pre oblasť cestovného ruchu najrozsiahlejšie programové vyhlásenie s množstvom

ďalších úloh. Vyhlásenie v tejto časti je skutočne ambiciózne aj na náročné úlohy. Patrí k nim zonácia národných parkov po vzore alpských krajín, stratifikácia odborného vzdelávania v cestovnom ruchu, riešenie problému stredného manažmentu a jeho kvality a nedostatku v regionálnom cestovnom ruchu až po úlohy pre podporu domáceho cestovného ruchu, riešenie sivej ekonomiky, využívanie fondu bývania na vidieku do 10 lôžok a mnoho ďalších úloh. Aktívne hodláme riešiť aj kategorizáciu ubytovacích zariadení podľa odporúčaní členských štátov EÚ, tzv. Hotel Stars Union. Začali sme pracovať na významnej úlohe, a to strategickom dokumente „Stratégia udržateľného cestovného ruchu na roky 2021 – 2030“, kde bude potrebné zohľadniť nielen dosahy pandémie a nástroje pomoci, ale aj naplánovať harmonogram aktivít, ktoré sa v súčasnosti stávajú súčasťou strategických dokumentov všetkých členských štátov. Mám konkrétne na mysli proces transformácie cestovného ruchu na silne digitalizovaný, zelený ekosystém s aplikáciou prvkov udržateľnosti a odolnosti. Strategický dokument musí počítat s konkrétnymi aktivitami transformácie s využitím Plánu obnovy. Všetky členské krajiny sa zúčastňujú na tomto procese, preto sa v súčasnosti snažíme byť prítomní na všetkých zahraničných fórach, fyzicky či online formou, ktoré organizujú medzinárodné organizácie, ako je OECD, UNWTO či pracovné skupiny krajín, ktoré predsedajú v Rade EÚ. Významné bolo online stretnutie s predstaviteľmi predsedajúceho Slovinska a ďalších 14 členských krajín na podujatí „Cesta prechodu ekosystému cestovného ruchu“, ktoré definuje jednotlivé fázy transformácie cestovného ruchu v členských krajinách. Zdá sa, že medzinárodná spolupráca v nasledujúcich rokoch bude dôležitejšia ako kedykoľvek predtým.

Niektoré správy počas pandémie hovorili o tom, že množstvo regiónov, kde pred pandemiou nepulzoval v sezónach intenzívnejšie cestovný ruch, si zvýšeným záujmom v domácom cestovnom ruchu poriadne polepšilo, je to pravda?

Áno, hovoríme o pozitívnom dosahu v období negatívnej situácie. Tento trend sa začal už v minulom roku, ale vtedy hralo kľúčovú úlohu prekonanie hraníc počas pandémie, keď sa namiesto problémov na hraniciach Slováci pohybovali po Slovensku a objavovali množstvo nepoznaných oblastí. V roku 2021 môžeme hovoriť skôr o tom, že Slováci počas hlavnej sezóny suplovali aktívny príchodový cestovný

ruch zo zahraničia, ktorý, ako vieme, bol značne obmedzený a povolený len pre zaočkovaných. Domáci cestovný ruch sa mimoriadne aktivoval, čo umožnilo väčšine podnikov v cestovnom ruchu aspoň na chvíľu generovať zisk. No vo veľkej miere najviac doplatili na tento trend väčšie mestá a hotely mestského typu, pravdepodobne najviac Bratislava.

Zachytili sme správu, že sekcia cestovného ruchu pripravuje nový zákon o podpore cestovného ruchu, poviete nám o tom viac?

Už v minulom roku sa začali prípravy novelizácie zákona o podpore cestovného ruchu. Ide o iniciatívny návrh ministerstva, ktorý ale vychádza z programového vyhlásenia vlády v oblasti zvýšenia konkurencieschopnosti regiónov a zlepšenia manažmentu cieľového miesta prostredníctvom podpory organizácií cestovného ruchu. Ministerstvo dopravy ako jediné spomedzi ostatných ústredných orgánov štátnej správy v novele zákona o podpore cestovného ruchu reaguje na nutnosť podpory po novele zákona o najmenej rozvinutých okresoch z agendy Ministerstva investícií regionálneho rozvoja a informatiky. Vytvorilo v návrhu stabilnejší nástroj na financovanie rozvoja práve v zaostávajúcich regiónoch, kde máme obce, ktoré realizujú výber dane z ubytovania, čím nám signalizujú, že tam v istej miere pulzuje cestovný ruch, čo by nemalo zostať bez povšimnutia, pričom môže ísť o významnú atraktivitu v takomto regióne, ktorá môže zlepšiť celkovú návštevnosť slabších regiónov. Viacero opatrení v novele zákona je nasmerovaných tak, aby sme v neistých časoch zastabilizovali organizácie, keďže obmedzenia vyplývajúce z pôsobenia lockdownu zasiahli sektor vrátane organizácií cestovného ruchu, prostredníctvom ktorých ministerstvo smeruje podporu finančnú aj nefinančnú do regiónov. Organizácie cestovného ruchu sami bojujú o svoju existenciu, preto sme vytvorili v novele niektoré stabilizačné opatrenia pre podporu cieľových miest. Takže stabilita a udržateľnosť manažmentu destinácií je heslo dňa, pričom to regióny vôbec nemajú jednoduché.

Čiže môžeme povedať, že novelizácia zákona vyrieši množstvo problémov v cestovnom ruchu v našich regiónoch?

Nie, takto by som to nepovedala, lebo sú problémy, ktoré si región musí vyriešiť sám v spolupráci so subjektmi, ktoré sa podieľajú na prevádzke a utváraní podmienok v turizme. Dlhodobou kľúčovou problém je, že samosprávy nemajú vôľu vložiť vybrané dane z ubytovania, ktoré vznikli v prostredí cestovného ruchu ako zápisné, na členský príspevok v celom objeme. Výber členského totiž určuje výšku dotácie, ktorá je ohraničená celkovou sumou výberu dane z ubytovania od všetkých členov organizácií cestovného ruchu. Pretrváva obava samospráv, že stratia peniaze investované do cestovného ruchu. Preto sme predefinovali niektoré ustanovenia o tvorbe produktov, kde sa snažíme riešiť práve otázku správneho pochopenia investícií v cestovnom ruchu. Naše regióny si stále neuplatňujú viac ako 50 % nárokovateľných zdrojov podľa zákona o podpore cestovného ruchu. Za obdobie platnosti zákona sa suma nenárokovaných zdrojov pohybuje okolo 78 miliónov eur, ktoré mohli slúžiť na podporu novej ponuky v cestovnom ruchu, avšak zostali na účtoch samospráv. Preto je potešiteľné, že aj napriek tomuto stavu nám vznikajú nové organizácie ako Oblastná organizácia cestovného ruchu (OOCR) v Štúrove, v októbri vznikla v Galante nová OOCR s názvom Matúšova zem, veľmi dobre sa naštartovala podľa dotácií najslabšia OOCR Horné Považie, ktorá sa spája s Púchovom a má ambíciu vytvoriť štvrtú najsilnejšiu OOCR na Slovensku. Veľmi potešiteľné je, že konečne nám vznikla v týchto dňoch posledná chýbajúca krajská organizácia cestovného ruchu v Nitre s plánovaným vkladom VÚC do rozpočtu organizácie vo výške 150-tisíc eur, k čomu pribudne ešte úhrada členského zo strany miest a podnikateľov. Potešiteľné je to aj preto, lebo stále je odstavená kľúčová atraktivita v Nitrianskom kraji – kúpalisko Podhájska a podnikatelia a samosprávy v tomto priestore budú potrebovať raketový reštart do novej sezóny najmä v propagácii na českom trhu.

Ktorá úloha v sektore cestovného ruchu je podľa vás najdôležitejšia?

Máme jeden významný spoločný cieľ. Presadiť sa v superkonkurencii regiónov na najväčšom trhu cestovného ruchu, ktorým je trh Európskej únie. Slovensko má veľký problém v cestovnom ruchu v primárnej ponuke. Má obrovskú nevýhodu, a to, že nemáme more. O to intenzívnejšie a sofistikovanejšie je potrebné pristupovať k tvorbe produktu a k novej ponuke v boji so superkonkurenciou. Výhodou nám v tom môžu byť živé a udržiavané tradície, ktoré potrebujeme ešte intenzívnejšie rozvíjať do ponuky, taktiež história ťažby polymetalických rúd, kde vidieť, ako napreduje Banská Štiavnica. Na strednom Slovensku máme viacero takých úžasných miest a nebudem hovoriť o potenciáli v oblasti pestovania vína a Slovenskej gastronómie. Obrovský deficit máme v cestovnom ruchu v oboznamovaní návštevníkov s našimi významnými osobnosťami z histórie a ich zachovaným hodnotovým kapitálom. Sú to desiatky národných aj svetových osobností, ktoré sa môžu stať klenotom turistickej ponuky v našich regiónoch. ■

RESUME: TOURISM PERSPECTIVES The crisis caused by the Covid-19 has affected all of us – citizens and public administration as well. What steps have been taken to mitigate the impact? Are they sufficient? The amendment to the Tourism Promotion Act, the creation of synergies with tourism organisations, the creation of "Slovakia Travel", these all are tools to support and relaunch this strategic sector. The article offers an interview with State Secretary Katarína Bruncková, who worked in both the public and private sectors in the past and became State Secretary after working in the advocacy sector. As a State Secretary at the Ministry of Transport and Construction of the Slovak Republic, she is responsible for construction, housing policy, tourism, water transport and civil aviation.